

ПОГОДЖЕНО

засідання педагогічної ради
протокол № 8
«10» червня 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора Хохітвянської гімназії
Миргородська Л. _____

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Хохітвянської гімназії
Богуславської міської ради
Київської області
на 2022/2023 н. р.

З М І С Т

I. Загальні положення.	3 – 18
1. Структура навчального року та режим роботи гімназії.....	6,7
2. Показники реалізації освітньої програми.....	8 - 11
3. Опис «моделі» випускника гімназії.....	12-13
4. Цілі та завдання освітнього процесу.....	14
5. Особливості організації освітнього процесу та застосування у ньому педагогічних технологій.....	15-21
II. Освітня програма дитячого садка	22-31
III. Освітня програма школи I ступеня	
1. Освітня програма I ступеня (1-2 класів)	31- 39
2. Організація роботи з учнями з особливими освітніми потребами... ..	40-44
3. Освітня програма I ступеня (3-4 класів).....	45-49
IV. Освітня програма школи II ступеня	
1. Освітня програма II ступеня (5 клас)	50-70
2. Освітня програма II ступеня (6 –9 класи)	71 -82
V. Очікувані результати освітньої програми.....	83

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Людина здобуває освіту, щоб жити щасливо та бути успішною. Загальна освіта – це основа особистої культури людини, яка визначає її індивідуальність та забезпечує особистісний розвиток.

Розвиток системи освіти в Україні визначається Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, Концепцією нової української школи. Згідно з чинним законодавством «метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності».

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти.

Хохітвянська гімназія забезпечує набуття дитиною освіти за освітніми програмами дошкільної, початкової та базової середньої освіти, досягнення нею визначених стандартами освіти результатів навчання. Освітній процес у гімназії організований так, щоб забезпечити формування в учня та вихованця передбачених стандартами ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності. Набути ключових компетентностей учні та вихованці можуть, беручи безпосередню участь в освітньому процесі у денній формі навчання.

У 2022/2023 н.р. педагогічний колектив гімназії продовжувати працювати над методичною темою *«Створення особистісно зорієнтованого освітнього середовища на засадах педагогіки партнерства з метою формування компетентностей людини XXI століття»*. Основною метою діяльності

педагогічного колективу буде формування особистісної потреби, психологічної готовності педагогів до підвищення професійної компетентності та роботи над єдиною методичною темою гімназії, розвиток їх творчої ініціативи, готовності до самовдосконалення, самоосвіти, саморозвитку, обґрунтування шляхів створення інноваційного освітнього середовища.

Мета освітньої програми:

- визначення напрямків діяльності та цільових орієнтирів;
- спрямування спільної роботи колективу гімназії та громадськості;
- проектування процесу оновлення діяльності гімназії.

Освітня програма гімназії ґрунтується на визнаних світом та перевірених досвідом ключових ідеях української педагогічної думки, базових принципах гуманістичної філософії та здобутках сучасної науки управління. Будучи динамічною моделлю системи взаємовідносин учасників освітнього процесу у єдності з матеріальною основою цих відносин, програма містить бачення та місію школи, загальні та операційні завдання її розвитку, особливості організації тут навчально-виховного процесу, пріоритетні напрямки цього розвитку, його індикатори і критерії результативності обраної стратегії.

Мета діяльності нашого освітнього закладу щодо його учнів та вихованців:

- створення умов для формування ключових життєвих компетентностей школярів;
- досягнення такого рівня особистості зрілості, який би дозволив випускникам після закінчення гімназії бути готовими до свідомого самовизначення з урахуванням не тільки своїх нахилів і здібностей, але й інтересів суспільства.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;

інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми гімназії здійснюється через три рівні освіти:

- дошкільна освіта тривалістю 3-4 роки;
- початкова освіта тривалістю чотири роки;
- базова середня освіта тривалістю п'ять років.

Мережа класів Хохітвянської гімназії на 2022 /2023 навчальний рік

Клас	Кількість дітей
1	7
2	12
3	9
4	8
5	15
6	14
7	11
9	11
Всього	87

Дитячий садок – 15.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОГО РОКУ ТА РЕЖИМ РОБОТИ ГІМНАЗІЇ

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту», постанови КМУ «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні» (від 24.06.2022 №711) установити тривалість 2022/2023 навчального року з 1 вересня Дня знань до 30 червня.

Екскурсії у 1-4-х класах, навчальні екскурсії та навчальну практику в 5-8 класах, згідно рішення педагогічної ради гімназії (протокол № 10 від 19. 08. 2022) проводяться протягом навчального року (за умови відміни воєнного стану в країні)

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – 01 вересня 2022р. – 23 грудня 2022р.;

II семестр – 09 січня 2023р. – 31 травня 2023р.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- **осінні** – 22 жовтня 2022р. – 30 жовтня 2022р.;
- **зимові** – 24 грудня 2022р. – 08 січня 2023р.;
- **весняні** – 25 березня 2023р. – 02 квітня 2023р.

Останній дзвоник 31 травня 2023р.

Як передбачено статтею 47 Закону України «Про повну загальну середню освіту» навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників базової школи. З незалежних від закладу причин, можуть бути внесені зміни до структури навчального року.

Навчальні заняття розпочинаються о 8 год. 30 хв.

Тривалість уроків:

- у 1-му класі – 35 хвилин;
- у 2-4 класах – 40 хвилин;
- у 5-9 класах – 45 хвилин.

Перерви:

- у 1-4 класах – по 15 хвилин після 1, 2, 3, 4 уроків; по 10 хвилин після 5,6 уроків.
- у 5-9 класах – по 15 хвилин після 1, 2, 3, 4 уроків; по 10 хвилин після 5,6 уроків.

Гімназія працюватиме у п'ятиденному режимі в одну зміну.

Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (в залежності від термінів проведення ДПА).

Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України.

Орієнтовні терміни проведення ДПА для 4-х класів – остання декада травня 2023 року; для 9-х класів – календарний тиждень після закінчення навчального року.

Рішення про доцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій приймає педагогічна рада гімназії.

Гімназія працює в режимі п'ятиденки з двома вихідними – субота, неділя. Навчальні заняття проводяться в одну зміну з 8³⁰ до 15⁰⁵ і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором гімназії.

Дитячий садок розпочинає роботу о 08.00 і закінчує о 17.00. Початок занять о 09.00 - кінець об 11.00; тривалість заняття - 25 - 30хв.

ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Головними інструментами внутрішнього забезпечення якості освіти є створення чіткої системи функціонування в закладі освіти наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Кадрове забезпечення освітньої діяльності. Освітній процес у 2022/2023 н.р. у закладі освіти здійснюватимуть 15 учителів і 2 вихователі д/с (на постійній основі), вчителі–сумісники; заступник директора з НВР, соціальний педагог, педагог-організатор, бібліотекар.

Якісний склад педагогічних працівників гімназії з 18-ти працюючих:

- мають повну вищу освіту - 17 осіб – 94%.

Склад педагогічних працівників за кваліфікаційними категоріями такий:

- «спеціаліст вищої категорії» – 9;
- «спеціаліст першої категорії» - 3;
- «спеціаліст II категорії» - 3;
- «спеціаліст» - 3.

- педагогічне звання «старший учитель» – має 2 педагоги (Степанова О., Кобеляцька О.).

Педагогічний колектив гімназії прагне створити умови для розвитку кожної дитини, дати їй можливість для самовираження й самовизначення, забезпечити науково-теоретичну, практичну, допрофесійну та загальнокультурну підготовку учнів. Для цього необхідний постійний розвиток гімназії, поповнення її матеріально-технічних і навчальних ресурсів, підвищення кваліфікації адміністрації та педагогічних працівників, а, головне, єднання та духове зростання учнів, батьків і педагогів як спільноти, яка творить сприятливий для української дитини соціально-культурний простір.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності. Адміністрація навчального закладу створює та забезпечує належні, безпечні та здорові умови здобуття освіти. Для забезпечення навчально-виховного процесу база гімназії складається із 8-ми навчальних кабінетів, 1 комп'ютерного класу, їдальні, бібліотеки, приміщення дитячого садка. Класні кімнати початкової школи мають на своїй території рекреаційні зони. Приміщення гімназії має покриття

інтернету завдяки двом WI-Fi-роутерам. На території закладу освіти є стадіон, ігровий майданчик для вихованців дитячого садка.

У початковій школі створено освітнє середовище, що сприяє вільному розвитку творчої особистості дитини. З цією метою у гімназії змінюється просторово-предметне оточення, програми та засоби навчання. У зв'язку з тим, що в шкільному житті зростає частка групової, ігрової, проектної і дослідницької діяльності, урізноманітнюємо варіанти упорядкування освітнього простору – створено мобільні робочі місця, які можна легко трансформувати для групової роботи. Дизайн освітнього простору початкової школи спрямований на розвиток дитини і мотивації її до навчання.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності. Педагоги гімназії використовують у своїй роботі сучасні навчальні технології та методи навчання: метод проектування, дослідницькі, ігрові, групові технології, ІКТ.

Однією зі складових освітньої технології є комп'ютерна підтримка навчання та управління навчальним процесом. У гімназії є 1 комп'ютерний клас, а також кожен навчальні кабінети 1, 2, 3 і 4 класів забезпечені ноутбуками та мультимедійними засобами (плазмовими телевізорами). Інформаційні технології, у сукупності з правильними відпрацьованими (або проєктованими) технологіями навчання, використання активних методів навчання стають базою сучасної освіти, що гарантує необхідний рівень якості, варіативності, диференціації та індивідуалізації навчання та виховання.

Якість проведення навчальних занять. З метою оновлення та розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти адміністрація закладу планує роботу з вирішення наступних завдань:

1. Оновлення методичної бази освітньої діяльності.
2. Контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми.
3. Проведення різних форм контролю щодо результатів навчання та досягнень учнями (компетентностей), визначених Державним стандартом.
4. Здійснення моніторингів якості освіти та оптимізації соціально-психологічного середовища закладу освіти.
5. Створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей). На виконання Закону «Про освіту», Розділу V «Забезпечення якості освіти», статті 41 «Система забезпечення якості освіти» в освітній програмі Хохітвянської гімназії на 2022/2023 рік передбачено наступні форми контролю, аналізу та визначення досягнень цілей і задач освітнього процесу.

**Перспективний план-графік
внутрішнього контролю Хохітвянської гмназії
на 2022/2023 н.р.**

№ п/п	Предмет	2022/2023
1.	Стан викладання навчальних предметів	
	Середня і старша школа	
	Українська мова	І семестр СВ (Д)
	Історія України	ІІ семестр СВ (Д)
	Іноземна мова (анг. мова)	І семестр СВ (Д)
	Фізика	ІІ семестр СВ (Д)
	Інформатика	І семестр СВ (Д)
Початкова школа		
	Українська мова	І семестр СВ (Д)
	Музичне мистецтво	ІІ семестр СВ (Д)
	ЯДС	ІІ семестр СВ (Д)
2.	Класно-узагальнюючий контроль	2 клас Жовтень З 5 клас Лютий Д
3.	Дитячий садок	ТК Лютий
4.	Шкільна документація:	
	- класні журнали	Вересень, грудень (І сем) Березень, травень (ІІ сем) Ф
	- учнівські зошити;	Ф І і ІІ сем.
	- учнівські щоденники;	Ф І і ІІ сем
	- календарні, поурочні плани;	Вересень (І сем.) Січень (ІІ сем.) Ф

	- виконання навчальних програм.	Грудень (І сем.) Червень (ІІ сем) Ф
5.	Результати предметних олімпіад	Жовтень (І сем) Лютий (ІІ сем) ТК
6.	Підготовка, проведення та результативність ДПА	Червень У
7.	Методична робота	Протягом року Ф
8.	Робота дитячих організацій	І сем. ОК
9.	Профорієнтація	Протягом року
10.	Санітарно-просвітницька робота	Протягом року Ф
11.	Техніка безпеки	Протягом року
12.	Робота з батьками	ІІ сем. У
13.	Робота з педагогічними працівниками	ПК Жовтень З ПК Березень Д

ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ГІМНАЗІЇ

Модель випускника **Нової Української Школи** – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

У нових умовах реформування головним завданням школи є підготовка учнів до самостійного життя, в якому вони мають вирішувати реальні завдання в непростих умовах сьогодення. Внаслідок цього з'явилася нова парадигма навчання й виховання, змінився характер взаємин між учителями й учнями. Навчання стає інтерактивним, розкриває внутрішні особливості учнів, формує компетентну особистість у різних сферах діяльності. Компетентний підхід у навчанні й вихованні переборює розрив між навчанням і життям. Відповідно освіта та виховання в закладі освіти виступають як інструмент самовдосконалення особистості та допомагає сформувати особистість, компетентну в різних сферах діяльності, так як сучасному суспільству потрібні люди, які можуть самостійно, творчо мислити, здатні до саморозвитку, реалізації здібностей, згідно своїх інтересів і потреб. Учень, як особистість, формується в соціальній конструкції учень - група – освітній заклад - місто - регіон - країна, виконуючи різні соціальні ролі. Модель випускника має включати наступні складові, які характеризуються широким спектром впливів особистості:

- випускник має залишити школу професійно визначеним;
- повинен уміти методично грамотно, самостійно працювати;
- має прагнути до самоосвіти та вдосконалення;
- має брати активну участь у суспільно-культурному житті країни;
- має бути свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- повинен свідомо ставитися до свого здоров'я та довкілля ;

- має мислити креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал;
- використовувати знання як інструмент рішення життєвих проблем.

Випускник диятчого садка має знання, уміння та навички, передбачені державним стандартом дошкільної освіти. Він усвідомлює цінність здоров'я, його значення для повноцінної життєдіяльності; орієнтується в тому, що природне довкілля та життєдіяльність людини взаємопов'язані; виявляє інтерес і бажання до відображення широкого кола об'єктів довколишньої дійсності, використовуючи при цьому попередньо набутий досвід діяльності з різними конструкторами (в тому числі LEGO), природним та штучним матеріалом; основі його безпосереднього сприйняття та словесного позначення просторових категорій; оволодіває чіткою вимовою всіх звуків рідної мови і звукосполучень, відповідно до орфоепічних норм.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Наш випускник орієнтований не на процес, а на реальний результат!

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізувати педагоги у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм повинні бути обумовлені "моделлю" випускника, призначенням і місцем школи в освітньому просторі. Вони повинні бути сформульовані конкретно, бути вимірними, досяжними, визначеними за часом, несуперечливими по відношенню одна до одної. Інакше кажучи, відповідати загальним вимогам, що пропонуються до визначення цілей і задач.

Перед гімназією поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової середньої освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту.
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів.
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм.
4. Формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності.
5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом самоосвіти та проходження фахових курсів.
7. Проведення атестації та сертифікації педагогів.
8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази гімназії.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ У НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в населеному пункті. Структура та тривалість навчального тижня, дня, занять і відпочинку, а також форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною (вченою) радою закладу освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою (відповідно до обсягу навчального навантаження та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, особливостей регіону тощо). Форма навчання може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Освітній процес у дистанційному режимі запроваджується в закладах освіти, які не мають спеціально обладнані укриття на випадок повітряної тривоги, на території ведення бойових дій і тимчасово окупованих територіях. Запроваджується наказом (розпорядженням) засновника закладу освіти за погодженням із керівником адміністрації (без обов'язкового укладення трудового договору про дистанційну роботу в письмовій формі, головною умовою є своєчасне виконання завдань).

Під час організації дистанційного навчання рекомендуємо використовувати матеріали [Всеукраїнської школи онлайн](#).

За дистанційною формою робота може виконуватися працівником поза робочим приміщенням, територією власника або уповноваженого ним органу, у будь-якому місці за вибором працівника та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Організація дистанційної форми навчання має забезпечити можливість здобувачів освіти реалізувати право на якісну та доступну освіту відповідно до їхніх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей та досвіду, незалежно від віку, місця проживання чи перебування, стану здоров'я,

інвалідності, соціального і майнового стану, інших ознак і обставин, у тому числі тих, які об'єктивно унеможливають відвідування закладів освіти.

Питання належної організації дистанційної форми навчання потребують відповідного матеріально-технічного забезпечення закладу освіти (придбання необхідного обладнання, оплати інтернету та роботи обраної онлайн-платформи (за потреби) тощо).

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання може передбачати навчальні (у тому числі практичні, лабораторні) заняття, вебінари, онлайн-форуми та конференції, самостійну роботу, дослідницьку, пошукову, проєктну діяльність, навчальні ігри, консультації та інші форми організації освітнього процесу, визначені освітньою програмою закладу освіти (навчальними програмами з окремих предметів (інтегрованих курсів).

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних та корекційно-розвиткових занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі.

Організація освітнього процесу має забезпечувати регулярну та змістовну взаємодію суб'єктів дистанційного навчання, з використанням форм індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності учнів, а також здійснення ними самоконтролю під час навчання.

Оцінювання результатів навчання учнів проводяться за видами оцінювання, визначеними спеціальними законами, і відповідно до критеріїв, визначених Міністерством освіти і науки України. Державна підсумкова атестація учнів проводиться відповідно до законодавства. Оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Облік навчальних занять і результатів навчання учнів під час дистанційного навчання здійснюється відповідно до законодавства.

Взаємодія та комунікація між учнем/учнями і педагогом є головним елементом кожного заняття. З метою вирішення організаційних питань можна використовувати:

1. Соціальні мережі (Вайбер, Телеграм, Messenger);
2. Платформи (Zoom, Classroom, Google meet, Skype, Teams).

При комунікації обов'язковим є забезпечення зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу.

Режими навчання. Дистанційне навчання буде здійснюватись у двох режимах: **синхронному** – коли всі учасники освітнього процесу співпрацюють у режимі реального часу, таких як чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі та **асинхронному** – учасники працюють у власному темпі та в зручний для себе час, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі, віртуальні дошки, платформи для навчання.

Основні форми комунікації

Електронна пошта – спосіб обміну повідомленнями між людьми і використовується для організації спілкування вчителя та учня, а також учнів між собою. Повідомлення можуть бути в різних формах: тексти, графіка, звуки, відео.

Чат – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Чати бувають: текстові, голосові, аудіо та відео. Найбільш поширений текстовий чат.

Відеоконференція – один із сучасних способів зв'язку, що дозволяє проводити заняття у «віддалених класах», коли учні і викладач знаходяться на відстані. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відеоконференції, як і телеконференції, необхідна її чітка підготовка: створення програми, своєчасна інформація на сайті і розсилка за списком.

Для проведення вебконференцій можна використати платформи Zoom, Google Meet, Skype, Cisco Webex, які дають вчителю потужний інструмент для мотивації та спілкування з учнями на відстані у безпечному середовищі.

Zoom, Skype потребують встановлення додатків на пристрій. Для роботи з Google Meet користувачі повинні мати облікові записи Google.

Соціальні мережі (Вайбер, Телеграм інші) дозволяють створювати закриті групи, чати.

Також оптимальним є створення віртуальних просторів для учнів певного класу, так званих своєрідних «класних кімнат», звідки можна робити посилання на індивідуальні вчительські кабінети, де відбувається безпосередня навчальна взаємодія. Залежно від кількості учнів, інших особливостей організації освітнього процесу в закладі, можна обмежитись цими «класними кімнатами», не виокремлюючи окремих ресурсів за предметами навчання.

Таку структуру можна реалізовувати різними технічними інструментами, такими як Padlet, Google Classroom, Moodle тощо.

Платформа Google Classroom (<https://classroom.google.com>) – це сервіс, що пов’язує Google Docs, Google Drive і Gmail, Google Meet, дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію. Учитель/ка має змогу проводити тестування, контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організувати ефективне спілкування з учнями в режимі реального часу. Основним елементом Google Classroom є групи. Функціонально групи нагадують структурою форуми, оскільки вони дозволяють користувачам легко відправляти повідомлення іншим користувачам. Завдяки сервісу для спілкування Google Meet учні та вчитель/ка мають змогу вести онлайн-бесіди в режимі реального часу з комп’ютера або мобільного пристрою, учасники/учасниці команди можуть показувати свої екрани, дивитись і працювати разом. Така трансляція автоматично публікуватиметься на YouTube-каналі. Також платформа дозволяє за допомогою Google-форм збирати відповіді учнів і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування.

Рекомендації щодо проведення дистанційних уроків

1. Мінімум пояснень, максимум інтерактиву.
2. Учням надавати чіткі інструкції щодо використання вебресурсів, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо.
3. Використовувати відеопояснення навчального матеріалу.
4. Поєднувати цифрові завдання, роботу з підручником та робочим зошитом.
5. Організувати онлайн-зустрічі для тих учнів, кому потрібна консультація (за розкладом).

Рекомендації щодо подання завдань

1. Використовувати 2-3 вебсервіси.
2. Не перевантажувати завданнями, достатньо запропонувати виконати 1-2 завдання.
3. Залучати учнів до творчої діяльності, активного навчання. Процес навчання відбувається тоді, коли учні щось роблять з даним матеріалом. Тому завдання «прочитай параграф або прочитай цей текст» є досить загальним. Учні мають виконати певну дію: бути готовими переказати, можливо дати відповіді на запитання, або скласти запитання, за матеріалами скласти таблицю, намалювати схему понять, укласти стрічку подій, які розглядались.
4. Онлайн-тести можна створювати в Google-формах, а також на спеціалізованих платформах, наприклад <https://naurok.ua/>, <https://quizlet.com/latest>, <https://www.classtime.com/uk/>, <https://quizizz.com/> тощо за вибором вчителя, враховуючи можливості учнів. Завдання, підготовлені вчителем за допомогою електронних засобів, можуть містити інструмент для самооцінювання учнів в ігровій формі, що сприятиме підвищенню мотивації учнів до їх виконання.
5. При виконанні письмових робіт, у тому числі диктантів, використовувати відеоінструменти Skype, Zoom тощо.

6. При виконанні завдань можна запропонувати учням зняти відео або записати аудіо усних відповідей та надіслати файли вчителю будь-яким зручним способом.

7. Наявність зворотного зв'язку від учнів щодо ознайомлення із запропонованими завданнями та чи можуть вони технічно виконати і надіслати їх у визначений термін.

8. За відсутністю технічних засобів навчання або доступу до мережі Інтернет тестові та письмові роботи учні виконують у зошитах, фотографують і надсилають вчителю файли з виконаними завданнями електронною поштою, використовуючи соціальні мережі або інші засоби поштового зв'язку (може бути і скринька біля закладу освіти).

Рекомендації щодо оцінювання

1. Оцінювати можна в синхронному або асинхронному режимі.

Синхронний режим – це більш об'єктивне оцінювання, але воно вимагає відповідного технічного забезпечення у вчителя та всіх учнів.

Асинхронний режим більш гнучкий, учні можуть виконувати завдання у зручний час, але він менш об'єктивний.

2. Результати оцінювання надсилати дитині індивідуально, використовуючи смс повідомлення, електронну пошту, месенджери, платформи навчання тощо.

Оприлюднення списку оцінок для всього класу є недопустимим.

Форми організації освітнього процесу відбувається з урахуванням інтересів та здібностей учнів, відповідно до освітніх запитів соціуму.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри, уроки з використанням ІКТ та мультимедіа тощо.

Учителями усіх рівнів упроваджуватимуться педагогічні технології:

- загальношкільні - технологія особистісно зорієнтованого навчання, проектна технологія, здоров'язберезувальні технології;

- групові - технологія інтерактивного навчання, технологія розвитку критичного мислення, технологія проблемного навчання, технологія самовдосконалення особистості;

- індивідуальні: технологія розвивального навчання ігрові технології навчання - забезпечують навчальну діяльність в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення та засвоєння суспільного досвіду, в якому складається та вдосконалюється самоуправління поведінкою.

Учителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створення вчителями персональних предметних сайтів є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІК компетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

II. Освітня програма дитячого садка

Освітня діяльність в дитячому садку у 2022/2023 навчальному році буде організована відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція), Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України та Заходи щодо її реалізації до 2025 року (затверджено наказом МОН України від 06.06.2022 №527), Положення про дошкільний навчальний заклад (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 №305), Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 №234), Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності (затверджено наказом МОН України від 20.04.2015 №446), листів Міністерства освіти і науки від 03.07.2009 №1/9-455 «Планування роботи в дошкільних навчальних закладах», від 27.09.2010 №1/9-666 «Про організацію роботи з дітьми п'ятирічного віку», Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в літній період в умовах воєнного стану (МОН №1/6894-22 від 22.06.2022) Із керівними принципами та заходами щодо безпечного відновлення роботи та функціонування ЗДО, а також розвитку дітей та підтримки працівників постановою Головного державного санітарного лікаря України від 21.05.2020 № 25 «Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (СОУЮ-19)», лист Міністерства освіти і науки України від 23.04.2020 № 1/9- 219 «Щодо організації діяльності закладів дошкільної освіти під час карантину», від 22.05.2020 № 1/9-269 «Щодо відновлення діяльності закладів дошкільної освіти», матеріалах ЮНІСЕФ «Рекомендації щодо відновлення роботи закладів дошкільної освіти після СОУГО-19».

У листі Міністерства освіти і науки України від 25.06.2020 № 1/9-348 «Щодо створення інклюзивного освітнього середовища в закладах

дошкільної освіти» викладено рекомендації щодо створення інклюзивного освітнього середовища, зокрема універсального дизайну та розумного пристосування будівель, приміщень та прибудинкових територій. Відновленню освітнього процесу для дітей з ООП у 2021/2022 навчальному році має передувати вивчення командою психолого-педагогічного супроводу динаміки розвитку дитини, стану її особливих освітніх потреб, сильних сторін та змін, із врахуванням особливостей діяльності й участі дитини під час карантинних заходів та факторів навколишнього середовища (лист МОН від 12.12.2019 № 1/9-766 «Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООС/АТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками»).

У дошкільному навчальному закладі встановлено 5-денний навчальний тиждень. Заклад працює з 8.00 до 17.00.

Основні завдання:

1. Розвивати монологічне мовлення дітей дошкільного віку у процесі навчання розповідання за картинками.

2. Формувати основи екологічної культури дошкільників під час ознайомлення з природою рідного краю.

У дошкільному навчальному закладі функціонує 1 різновікова група.

Зміст інваріантної складової забезпечується через чинну Програму розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» Білан О.І., Максименко О.Л., Возна Л.М. та ін..

Мета освітньої програми - реалізація комплексу розвивальних, виховних, навчальних функцій та змістовних напрямів організації життєдіяльності в межах вікової компетентності дітей від 2 до 6(7) років із поступовим ускладненням змістовної наповнюваності на кожному віковому етапі.

Завдання програми - сформованість мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетенцій дитини перших 6 (7) років життя, що забезпечує її повноцінний психофізичний та особистісний розвиток і

психологічну готовність до навчання у школі. Визначені Базовим компонентом дошкільної освіти вимоги до обсягу необхідної інформації, життєво важливих умінь і навичок, системи ціннісних ставлень до світу та самої себе відображені у програмі є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу

Визначення освітніх ліній відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, визначення загального обсягу навантаження на кожний вік дитини: ранній вік (третій рік життя), молодший вік (четвертий рік життя), середній вік (п'ятий рік життя), старший дошкільний вік (шостий рік життя). Кожна освітня лінія програми завершується показниками компетентності.

Види діяльності

Розподіл занять на тиждень в організованих видах діяльності укладається за змістовними освітніми лініями відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України 20.04.2015 №446 «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». Кількість занять інваріантної складової повністю відповідає вимогам наказу. Види діяльності плануються за освітніми лініями: «Ознайомлення із соціумом», «Ознайомлення з природним довкіллям», «Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна тощо), «Сенсорний розвиток», «Логіко-математичний розвиток», «Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування», «Здоров'я та фізичний розвиток». Реалізація програми передбачає врахування принципу інтеграції освітніх ліній у відповідності з віковими можливостями і особливостями вихованців.

Форми організації освітнього процесу

Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності (ігровій — провідній для дітей дошкільного віку; руховій; природничій; предметній; образотворчій, музичній, театральній, літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній;

мовленнєвій; соціокультурній та інших) і вимагає практичного засвоєння дитиною системи елементарних (доступних) знань про себе та довкілля, моральних цінностей, уміння доречно застосовувати набуту інформацію. Організоване навчання проводиться у формі занять, починаючи з 3-го року життя. Протягом дня рівномірно розподіляються всі види активності за основними лініями розвитку залежно від бажань та інтересу дітей.

Розподіл занять на тиждень в організованих видах діяльності укладається за змістовними освітніми лініями відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України 20.04.2015 №446 «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності».

У освітньо-виховному процесі використовуються такі форми організації діяльності дітей: інтегровані, комплексні, індивідуальні, індивідуально-групові, групові заняття.

Для програмно-методичного забезпечення освітнього процесу використовуються навчальні видання, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в дошкільних навчальних закладах у 2018/2019 навчальному році розміщені на сайті Міністерства освіти і науки України.

Зміст освітньої програми передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природо доцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини;
- розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Реалізацію змісту освітньої програми здійснюють педагоги: вихователька, помічниця виховательки та музична керівниця.

**Компетентності Базового компонента дошкільної освіти є кінцевим
результатом освітнього процесу дошкілля**

<p>Здоров'я- збережувальна компетенція</p>	<p>Обізнаність із будовою свого тіла, гігієнічними навичками за його доглядом; належністю до певної статті; продуктами харчування; основними показниками власного здоров'я, цінністю здоров'я для людини. Уміння виконувати основні рухи та гімнастичні вправи; застосовувати здобуті знання, вміння і навички щодо збереження здоров'я, не зашкоджуючи як власному, так і здоров'ю інших людей. Дотримання правил безпеки життєдіяльності.</p>
<p>Особистісно- оцінна компетенція</p>	<p>Обізнаність дитини з образом самої себе, своїм «Я», її місцем у системі людської життєдіяльності (у сім'ї, групі однолітків, соціально-комунікативному просторі, в різних видах діяльності). Здатність до самооцінки, довільної регуляції власної поведінки в різних життєвих ситуаціях, позитивного ставлення до власного внутрішнього світу (мотиви, ціннісні орієнтації, бажання і мрії, почуття тощо), оптимістичного світовідчуття щодо свого сьогодення і майбутнього.</p>
<p>Родинно- побутова компетенція</p>	<p>Обізнаність із нормами та правилами сімейного (родинного) співжиття; здатність їх дотримуватися; уміння підтримувати доброзичливі, дружні, довірливі стосунки в родинному колі, виявляти турботу і любов до рідних і близьких членів родини.</p>
<p>Соціально- комунікативна компетенція</p>	<p>Обізнаність із різними соціальними ролями людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні тощо); з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; уміння дотримуватись їх під час спілкування. Здатність взаємодіяти з людьми, які її оточують: узгоджувати свої дії, поведінку з іншими; усвідомлювати своє місце в соціальному</p>

	<p>середовищі; позитивно сприймати себе. Вміння співпереживати, співчувати, допомагати іншим, обирати відповідні способи спілкування в різних життєвих ситуаціях.</p>
<p>Природничо-екологічна компетенція</p>	<p>Обізнана з природним середовищем планети Земля та Всесвітом як цілісним організмом, у якому взаємодіють повітря, вода, ґрунт, рослини, тварини, люди, Сонце, Місяць тощо; усвідомлює їх значення для діяльності людини, для себе. Сприймає природу як цінність, виокремлює позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи, доволіно регулює власну поведінку в природі.</p> <p>Усвідомлює себе частиною великого світу природи; знає про залежність власного здоров'я, настрою, активності від стану природи, її розмаїття і краси; виявляє інтерес, бажання та посильні вміння щодо природоохоронних дій. Знає про необхідність дотримання людиною правил доцільного природокористування, чистоти природного довкілля, заощадливого використання природних багатств, використання води, електричної та теплової енергії в побуті; прикладає домірні зусилля зі збереження, догляду та захисту природного довкілля.</p>
<p>Предметно-практична компетенція</p>	<p>Обізнана із предметним світом, його особливостями в межах житла (предмети побуту, вжитку) і поза ним (транспорт, споруди закладів соціального і громадського призначення тощо), виготовленням предметів довкілля. Орієнтується у предметному середовищі за місцем проживання, дотримується елементарних правил поведінки на вулицях і дорогах. Користується побутовими предметами за призначенням. Обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес і повагу до професій, бере участь у спільній праці з дорослими, дітьми;</p>

	<p>творчо виявляє себе у самостійній предметно-практичній діяльності. Застосовує елементарні економічні поняття; ощадливо ставиться до речей, грошових коштів.</p>
<p>Художньо-продуктивна компетенція</p>	<p>Сприймає мистецький твір з позиції краси, вирізняє його як естетичний. Виявляє себе емоційно сприйнятливим та естетично чуйним цінителем, слухачем, глядачем, виконавцем; емоційно-ціннісно ставиться до проявів естетичного в житті. Реалізує здатність насолоджуватись мистецтвом, пізнавати образну специфічність мистецтва і дотичну інформацію. Переймає духовний потенціал мистецького твору у власний досвід, виховує в собі риси улюблених персонажів. Володіє комунікативними навичками спілкування з приводу змісту і краси твору, його засобів. Із задоволенням наслідує мистецькі зразки — образотворчі, музичні, танцювальні, театральні, літературні. Охоче інтегрує в творчих завданнях власні інтереси, уподобання, цінності, набутий мистецький досвід діяльності сприйняття і відтворення прекрасного (уміння, навички). Випромінює благополуччя під час мистецької творчої діяльності; має навички рефлексії стосовно власного мистецького досвіду; виявляє художню активність як складову особистісної культури.</p>
<p>Ігрова компетенція</p>	<p>Обізнаність із різними видами іграшок; здатність їх використовувати в самостійних іграх; організувати різні види ігор (рухливі, народні, ігри з правилами, сюжетно-рольові тощо) відповідно до їх структури (уявлювана ігрова ситуація, ігрова роль, ігрові правила); реалізувати власні ігрові задуми; дотримуватись ігрового партнерства та рольових способів поведінки, норм та етикету спілкування у</p>

	процесі гри.
Сенсорно-пізнавальна компетенція	Виявляє пізнавальну активність, спостережливість, винахідливість у довкіллі; вирізняється позитивною пізнавальною мотивацією; моделює, експериментує в довкіллі за допомогою вихователя і самостійно, використовуючи умовно-символічні зображення, схеми. Орієнтується в сенсорних еталонах (колір, форма, величина), їх видах, ознаках, властивостях; у часі і просторі; оволодіває прийомами узагальнення, класифікації, порівняння і зіставлення.
Математична компетенція	Виявляє інтерес до математичних понять, усвідомлює і запам'ятовує їх; розуміє відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших (у межах 10); обізнана зі структурою арифметичної задачі; вміє розв'язувати задачі і приклади на додавання і віднімання в межах 10.
Фонетична компетенція	Оволодіває чіткою вимовою всіх звуків рідної мови і звукосполучень, відповідно до орфоепічних норм; має розвинений фонематичний слух, що дозволяє диференціювати фонеми; оволодіває мовними і немовними засобами виразності та прийомами звукового аналізу слів; усвідомлює звуковий склад рідної мови.
Лексична компетенція	Оперує узагальненими словами різного порядку, стійкими загальноживаними словосполученнями; мовлення дітей набуває образності; за кількісною та якісною характеристикою словник дитини сягає такого рівня, що вона може легко спілкуватися з дорослими і дітьми, підтримувати розмову на будь-яку тему в межах свого розуміння.
Граматична	Вживає (не усвідомлено) граматичні форми рідної мови згідно із законами і нормами граматики (рід, число, відмінок,

компетенція	дієвідміна, клична форма тощо), має розвинене чуття граматичної форми; наявні корекційні навички щодо правильності вживання граматичних форм та порядку слів у реченні.
Діалогічна компетенція	Ініціює і підтримує розпочату розмову в різних ситуаціях спілкування, відповідає на запитання співрозмовника і звертається із запитаннями, орієнтується в ситуації спілкування, вживає відповідні мовні і немовні засоби для вирішення комунікативних завдань; дотримується правил мовленнєвої поведінки та мовленнєвого етикету і коректно виявляє власне емоційне ставлення до предмета розмови і співрозмовника та коригує його залежно від ситуації спілкування.
Монологічна компетенція	Володіє навичками розгорнутого, послідовного, логічного, зв'язного мовлення; складає різного типу розповіді, імпровізує, розмірковує про предмети, явища, події, друзів; доходить елементарних узагальнень, висновків; висловлює зв'язні самостійні оцінні судження стосовно різних явищ, подій, поведінки людей, героїв художніх творів; виявляє словесну творчість у різних видах мовленнєвої діяльності.
Мовленнєва компетенція	Інтегроване вміння адекватно й доречно спілкуватись рідною мовою в різних життєвих ситуаціях (висловлювати свої думки, наміри, бажання, прохання), розповідати, пояснювати, розмірковувати, оцінювати, використовувати як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності, форми ввічливості (мовленнєвий етикет); спостерігати за своїм мовленням та мовленням інших, виправляти помилки, дотримуючись загальної культури мовлення, прагне творчо самореалізуватися.

	<p>Мовленнєва компетенція передбачає сформованість фонетичної, лексичної, граматичної, діалогічної та монологічної компетенцій.</p>
<p>Комунікативна компетенція</p>	<p>Комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, вміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування, стриманість у спілкуванні; культура мовленнєвої комунікації.</p> <p>Комунікативна компетенція передбачає сформованість усіх видів мовленнєвої компетенції.</p>
<p>Інформатична компетенція</p>	<p>Обізнаність з комп'ютером, способами керування комп'ютером за допомогою клавіатури, «миші», здатність розуміти і використовувати спеціальну термінологію (клавіатура, екран, програма, диск, клавіша, комп'ютерні ігри тощо) та елементарні прийоми роботи з комп'ютером у процесі виконання ігрових та навчально-розвивальних програм, створених для дітей дошкільного віку; вміння дотримуватись правил безпечної поведінки під час роботи з комп'ютером.</p>
<p>Комунікативно - мовленнєва компетенція</p>	<p>Диференціює звуки іноземної мови, вимовляючи їх правильно, з відповідною інтонацією; сприймає та реагує на звертання, нескладні команди та інструкції педагога, дає відповідь на прості запитання стосовно імені, віку, місця проживання тощо; знає та може озвучити окремі вірші, римування, пісеньки; робить коротке зв'язне повідомлення за запропонованою тематикою, правильно його оформлюючи з точки зору норм мови, що вивчається в межах запропонованого мовного матеріалу; уміє працювати в парах та групах.</p>

III. Освітня програма школи I ступеня

I. Освітня програма школи I ступеня (1-2 класів)

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму для здобувачів освіти 1-2 класів Хохітвеської гімназії розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко зазначено відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- ✚ дитиноцентрованості і природовідповідності;
- ✚ узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- ✚ науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- ✚ наступності і перспективності навчання;
- ✚ взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- ✚ логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;

- ✚ можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- ✚ творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- ✚ адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми зорієнтований на формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв)

шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**:

- + читання з розумінням,
- + уміння висловлювати власну думку усно і письмово,
- + критичне та системне мислення, творчість, ініціативність,
- + здатність логічно обґрунтовувати позицію,
- + вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Згідно із Законом України «Про освіту», на основі Державного стандарту й Типової освітньої програми заклади освіти, наукові установи та

інші суб'єкти освітньої діяльності можуть розробляти освітні програми – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проєктів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. Освітні програми можуть відрізнятися від Типової освітньої програми послідовністю викладання навчального матеріалу, обсягом його вивчення, наявністю додаткових компонентів змісту або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання. (Додатки 1,2)

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Освітні програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

➤ мовно-літературна - включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);

➤ математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;

➤ природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;

➤ технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;

➤ інформатична - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;

»соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;

»громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;

»мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;

»фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь реалізується через предмети: українська мова, українська література, іноземна мова (англійська). Математична освітня галузь – через предмет – математика. Природнича, технологічна, інформатична, громадянська, історична, соціальна і здоров'язбережувальна реалізується через інтегрований предмет – «Я досліджую світ». Фізкультурна галузь реалізується через предмет – фізична культура. Реалізація завдань мистецької освітньої галузі здійснюється через вивчення окремих предметів «Образотворче мистецтво» (1 год. на тиждень) і «Музичне мистецтво» (1 год. на тиждень) на основі ухваленого рішення педагогічної ради гімназії (протокол №10 від 19 . 08. 2022).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-2 класах підлягають **вербальному, формувальному оцінюванню.**

Робочий навчальний план закладу на 2022/2023 навчальний рік складено для **1, 2 класу** – за Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженими наказом Міністерством освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. (Додаток 1).

**Таблиця розподілу навчального часу для 1,2 класів
Хохітвянської гімназії
у 2022/2023 н. р. за програмою Р.Б. Шиян**

Навчальні предмети	Освітні галузі	Кількість годин на тиждень у класах		
		1	2	Разом
Інваріантна складова		укр. мов. навч.	укр. мов. навч.	
Українська мова	Мови і літератури	5	5	10
Іноземна мова	(Мовний і літературний компоненти)	2	3	5
Математика	Математика	3	3	6
Музичне мистецтво	Мистецтво	1	1	2
Образотворче мистецтво		1	1	2
Фізична культура	Здоров'я і фізична культура	3	3	6
Я досліджую світ	Мовно-літературна	2	2	4
	Математична	1	1	2
	Природнича	2	2	4
	Технологічна	1	1	2
	Соціальна і здоров'язбережна	0,5	0,5	1
	Громадянська та історична	0,5	0,5	1
Інформатика	Інформатична	-	1	1
Разом		19+3	21+3	40+6
Разом (без фіз. культури)		19	21	40
Варіативна складова		-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня		20	22	42
Всього (без урахування поділу класів на групи)		22	24	46

V.ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ (Інклюзивне навчання)

На інклюзивній формі навчання навчатиметься учень 1 класу за Типовою освітньою програмою для учнів 1 класу з інтелектуальними порушеннями, затвердженою наказом МОН України від 26.07.2018 №816 (додаток 3).

На виконання абзацу двадцять другого частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», з метою впровадження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 р. № 607, на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН №693 від 26.06.2018, складені навчальні плани, так як інтеграція дітей з порушеннями опорно-рухового апарату чи слуху в заклад становить складну проблему, адже саме лише перебування дитини у широкому соціумі – це ще не запорука її успішного навчання та соціалізації. Кінцевий результат значною мірою залежить від того, які умови для цього створені, а також від наполегливої та цілеспрямованої роботи всіх учасників освітнього процесу.

У Освітній програмі застосовуємо таке тлумачення термінів, яке зазначає Закон України «Про освіту»:

- особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;
- інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами організовується у 1 класі (додаток 3).

Метою інклюзивного навчання є реалізація права дітей з особливими освітніми потребами на освіту, їх соціалізація та інтеграція у суспільство, залучення сім'ї до участі в освітньому процесі.

Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти відповідного рівня у середовищі здорових однолітків відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;
- забезпечення різнобічного розвитку дітей, реалізація їх здібностей;
- створення інклюзивного освітнього середовища (сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей);
- розумне пристосування - запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій з метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами;
- створення позитивного мікроклімату у закладі з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей з особливими освітніми потребами з іншими учнями;
- забезпечення диференційованого психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами;
- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей з особливими освітніми потребами, залучення батьків до розроблення індивідуальної програми розвитку.

З метою підвищення ефективності навчального процесу запроваджено корекційно-розвиткова складова Індивідуальної програми розвитку дитини, якою регламентується організація системної реабілітаційної роботи з учнями (вихованцями): розвиток мовлення; лікувальна фізкультура; соціально-побутове орієнтування. Така робота передбачає вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учня, і

потребує впровадження особистісно орієнтованих програм навчання та реабілітації за індивідуальним та диференційованим підходом.

Типовий навчальний план для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями, затвердженою наказом МОН України від 26.07.2018 №816

Освітні галузі	Предмети	Кількість
		годин на тиждень
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язберезувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Трудове навчання	2
Інформатична		
Мистецька*	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього:		21
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4
	Лікувальна фізкультура	2

	Соціально-побутове орієнтування	2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		
Гранично допустиме навчальне навантаження		20

III. 2 ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ І СТУПЕНЯ (3-4 класів)

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна – включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);
- математична – спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;
- природнича – має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- технологічна – формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформатична – формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна – формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична – формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька – формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна – формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Робочий навчальний план закладу на 2022-2023 навчальний рік складено для **3,4 класів (I ступінь)** - за Типовим навчальним планом для початкової школи, затвердженими наказом Міністерством освіти і науки України від від 12.08.2022 № 743-22 за типовою освітньою програмою розробленою під керівництвом Шияна Р.Б (Додаток 2).

Мовно-літературна освітня галузь реалізується через предмети: українська мова, українська література, іноземна мова (англійська). Математична освітня галузь – через предмет – математика. Природнича, технологічна, громадянська та історична, соціальна і здоров'язберезувальна реалізується через інтегрований предмет «Я досліджую світ». Інформатична галузь реалізується через предмет «Інформатика». Фізкультурна галузь реалізується через предмет – фізична культура. Курс «Мистецтво», на основі ухваленого рішення педагогічної ради (протокол від 08.2022 р. №), реалізується через окремі предмети за видами мистецтва: «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво», на які відводиться по 1 годині на тиждень.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, мета якого – відстеження особистісного розвитку учнів й опанування навчального досвіду;
- підсумкового оцінювання, мета якого – співвіднести навчальні досягнення учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Держстандартом або освітньою програмою.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації

навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Навчальні досягнення здобувачів у 3-4 класах підлягають **формульованню** за результатами навчальних досягнень за I семест та **рівневому оцінюванню** за II семестр (рішення педагогічної ради гімназії протокол від 08. 2022 №).

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

**Таблиця розподілу навчального часу для 3, 4 класів
Хохітвянської гімназії
у 2022/2023 н. р. за програмою Р.Б. Шиян**

Навчальні предмети	Освітні галузі	Кількість годин на тиждень у класах		
		3	4	Разом
Інваріантна складова		укр. мов. навч.	укр. мов. навч.	
Українська мова	Мови і літератури (Мовний і літературний компоненти)	5	5	10
Іноземна мова		3	3	6
Математика	Математика	4	4	8
Музичне мистецтво	Мистецтво	1	1	2
Образотворче мистецтво		1	1	2
Фізична культура	Здоров'я і фізична культура	3	3	6
Я досліджую світ	Мовно-літературна	2	2	4
	Математична	1	1	2
	Природнича	2	2	4
	Технологічна	1	1	2
	Соціальна і здоров'язбережна	0,5	0,5	1
	Громадянська та історична	0,5	0,5	1
Інформатика	Інформатична	1	1	2
Разом		22+3	22+3	40+6
Разом (без фіз. культури)		22	22	44
Варіативна складова		-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня		23	23	46
Всього (без урахування поділу класів на групи)		25	25	50

Програмою визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета

чи інтегрованого курсу. Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, передбачених стандартами початкової освіти. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

V. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ II СТУПЕНЯ

Освітня програма школи II ступеня (5 класу НУШ)

Організація освітньої діяльності в 5-х класах, які за Наказом МОН України № 406 від 02.04. 2021р. є учасниками інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» у 2022/2023 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р - <https://cutt.ly/OyA9z5p>), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898.

Освітня програма для адаптаційного циклу базової середньої освіти (5-6 класи) складена на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – Типова освітня програма), затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 №235.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

Програму укладено за 9 освітніми галузями, які дають можливість формувати у здобувачів освіти такі ключові компетентності:

» Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури, іноземна мова (англійська) - вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях; здатність спілкуватися українською та англійською мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.

- Математична (математика) - передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини
- Природнича (інтегрований курс «Пізнаємо природу») - компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
- Технологічна (технології) - формування всіх ключових компетентностей засобом проєктної технології, яка дозволяє вчителю змодельовати різноманітні навчальні ситуації, створювати навчальне середовище для учнів, у якому можна розвивати всі наскрізні уміння, що притаманні ключовим компетентностям.

- Інформатична (інформатика) - інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
- Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь реалізується через вивчення інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» + «Етика», що є логічним продовженням інтегрованого пропедевтичного курсу «Я досліджую світ» у початковій школі - розвиток особистості учнів/учениць, яка здатна до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту. Формування в учнів розуміння власного «я», усвідомлення власної гідності, реалізації власних прав і свобод, поваги до прав і гідності людей, виявлення толерантного ставлення, протидії упередженому ставленню; дотримання демократичних принципів, ефективного спілкування з іншими особами, і участь у забезпеченні сталого розвитку суспільства
- Громадянська та історична (Вступ до історії України та громадянської освіти) - зацікавлення учнів шкільною історією, ознайомлення з методами, технологіями та інструментарієм історичних досліджень; розвиток критичного мислення та медіаграмотності; формування розуміння тяглості історичного процесу, органічної взаємодії загальнолюдського, національного та особистісного поступу; формування розуміння цінності людини, її ідентичності, прав людини, принципів взаємодії людей в спільнотах на різних історичних етапах; формування культури життя в мультикультурному суспільстві, навичок конструктивної взаємодії в суспільстві для забезпечення сталого

розвитку; формування особистості патріота України з активною громадянською позицією

- Реалізація завдань мистецької освітньої галузі здійснюється через вивчення окремих предметів, на основі ухваленого рішення педагогічної ради гімназії (протокол від 08. 2022. №):

 Образотворче мистецтво (1 год.) та Музичне мистецтво (1 год.) - цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

- Фізична культура - формування власної психічної та соціально-психологічної сфери особистості засобами фізичного виховання; усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Це надає можливість не лише втілювати певну освітню галузь через окремі предмети, а ще й комбінувати їх та інтегрувати. Заклад освіти самостійно визначає перелік навчальних дисциплін, інтегрованих курсів та варіативний освітній компонент для реалізації кожної галузі. А з урахуванням побажань учнів та їхніх батьків обиралися модельні навчальні програми (додаток 5).

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) сформовано відповідно до додатку 1 Типової освітньої програми.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість

навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік			
	Навчальне навантаження	5 клас		
		рекомендоване	мінімальне	максимальне
Мовно-літературна	на тиждень	11	10	13
	на рік	385	350	455
Математична	на тиждень	5	4	6
	на рік	175	140	210
Природнича	на тиждень	2	1,5	3
	на рік	70	52,5	105
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1,5	1	3
	на рік	52,5	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	1	2
	на рік	35	35	70
Технологічна	на тиждень	2	1	3
	на рік	70	35	105
Інформатична	на тиждень	1,5	1	2
	на рік	52,5	35	70
Мистецька	на тиждень	2	1	3
	на рік	70	35	105
Фізична культура	на тиждень	3	3	3
	на рік	105	105	105
Усього	на тиждень	29		
	на рік	1015		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів,	на тиждень	2		
	на рік	70		

проведення індивідуальних та групових консультацій				
Загальнорічна кількість	на тиждень	31		

Навчальний план для 5 класу складено за Типовим навчальним планом для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, затвердженим наказом МОН України від 19.02.2021 р. № 235 (додаток 4)

**Таблиця розподілу навчального часу
для 5 класу на 2022/2023 н. р.
(згідно з таблицею 1 наказу МОН України від 19.02. 2021 № 235)**

Освітні галузі	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень у класах
Мовно – літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1
	Іноземна мова	3,5
Математична	Математика	5
Природнича	Пізнаємо природу	2
Соціальна і здоров'язберезувальна	«Здоров'я, безпека та добробут» + Етика	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1
Інформатична	Інформатика	1,5
Технологічна	Технологія	2
	STEM	1
Мистецька	Мистецтво	2
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом (без фізичної культури +фізична культура)		26+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять:		0
Гранично допустиме навантаження на учня		28
Всього (без фізичної культури + фізична культура)		26+3

Перелік модельних навчальних програм

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Додаток 5

Освітня галузь	Предмети та галузеві інтегровані курси	Модельні навчальні програми
Мовно-літературна	Українська мова	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.).
	Українська література	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.).
	Зарубіжна література	Модельна навчальна програма "Зарубіжна література 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти". Автори: Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В., Тіхоеенко С., Вітко М., Джангобекова Т.
	Іноземна мова (англ. мова)	«Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я.,

		Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
Математична	Математика	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.).
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут"	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гущина Н. І., Василяшко І. П.).
	Етика*	«Етика. 5–6 класи» (автори Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелещенко Т.В., Щупак І.Я.)
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	"Вступ до історії України та громадянської освіти" авт. Бурлака О. В., Власова Г. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.
Інформатична	Інформатика	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної

		середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
Технологічна	Технології	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.).
Мистецька	Інтегрований курс "Мистецтво"	"Мистецтво" 5-6 класи, Л.Масол, Просіна О. В.
Фізична культура	Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дервянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

Опис інструментарію оцінювання

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізнити поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного формувального та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або

електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Коригування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може ухвалити рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року. Семестрова та річна оцінки можуть підлягати

коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Звертаємо увагу, що під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти може застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (додаток 6) або на її основі розробити власні критерії та шкалу оцінювання. У пропонуваній Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями з відповідними позначками: початковий (П), середній (С), достатній (Д), високий (В).

Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5-го класу підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за **рівневою шкалою**, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі рекомендуємо при виставленні річної оцінки орієнтуватись на **оцінку (за 12 бальною системою оцінювання критерій навчальних досягнень)** за II семестр (результати позначають цифрами від 1 до 12), а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Систему оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснювати на позитивному ставленні до кожного учня, і враховувати не рівень недоліків та прорахунків а рівень особистих досягнень. Визначення досягнень учнів у рівнях (Високий, Достатній, Середній, Початковий) з зазначених вище галузей нададуть змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість, оцінити тих, хто не має яскраво виражених

художніх чи фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю.

Додаток 6

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5 класу, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію.
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило.
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком.
Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності

	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення.
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми.
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення.

Заповнення Свідоцтва досягнень навчальних досягнень учнів

Цей документ відображає результати навчальних досягнень школярів із переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти.

На лицьовому боці Свідоцтва вказується назва закладу освіти, клас навчання, прізвище та ім'я школяра, рік навчання та таблиця, яка складається з двох стовпців:

1. «Характеристика навчальної діяльності». Ця графа відображає перелік наскрізних умінь школярів, визначених Держстандартом, зокрема:

- вияв інтересу до навчання;
- розуміння прочитаного;
- вміння висловлювати власну думку;
- критично та системно мислити;
- логічно обґрунтовувати власну позицію;
- діяти творчо;
- вияв ініціативи у процесі навчання;
- конструктивне керування емоціями;
- оцінювати ризики;
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми;
- співпрацювати з іншими.

2. «Стан сформованості». Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти закладу освіти шляхом виставлення позначки «сформовано/формується» навпроти кожного зазначеного вміння. Вона заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з іншими вчителями-предметниками упродовж року за планом, визначеним закладом освіти.

На зворотному боці Свідоцтва заповнюється таблиця «Характеристика результатів навчання» з декількома стовпцями:

У стовпцях зазначається:

1. Навчальні предмети, визначені затвердженою освітньою програмою закладу.

2. Результат навчання за кожним навчальним предметом. Рекомендується оцінювати сформованість таких умінь та навичок школярів із навчальних предметів:

Українська мова, українська література, зарубіжна література, інтегрований курс літератур (української та зарубіжної), інтегрований мовно-літературний курс, іноземна мова, друга іноземна мова:

- сприймання усної інформації на слух/ аудіювання;
- усна взаємодія та висловлювання/ говоріння;
- сприймання письмових текстів/ читання;
- Письмово взаємодіє та висловлюється/письмо.

Математика:

- опрацювання проблемних ситуацій та створення математичних моделей;
- розв'язання математичних задач;
- критична оцінка результатів розв'язання проблемних ситуацій.

Пізнаємо природу / Довкілля / Природничі науки:

- проведення досліджень природи;
- опрацювання та використання інформації;
- усвідомлення закономірностей природи.

Технології:

- проєктування та виготовлення виробів;
- застосування технологій декоративно-ужиткового мистецтва;
- виявлення самозарадності у побуті / освітньому процесі.

Інформатика:

- робота з інформацією, даними, моделями;
- створення інформаційних продуктів;
- робота в цифровому середовищі;
- безпечне та відповідальне використання інформаційних технологій.

Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс):

- піклування про здоров'я;
- прийняття рішень для безпеки;
- виявлення підприємливості та етична поведінка.

Етика / Курси морального спрямування:

- етичне поводження;
- критичне мислення;
- позитивне ставлення до себе та оточуючих.

Вступ до історії України та громадянської освіти:

- орієнтація в історичному часі й просторі;
- робота з інформацією історичного змісту;

- виявлення поваги до гідності людини та соціальна активність.

Інтегрований курс «Мистецтво»/ курси за вибором художнього спрямування:

- пізнання різних видів мистецтва;
- робота з текстом;
- участь у творчій діяльності.

Фізична культура:

- розвиток особистісних якостей у процесі фізичного виховання;
- володіння технікою фізичних вправ;
- здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності.

У разі виставлення загальної підсумкової оцінки за кожною групою результатів, слід використовувати окремий рядок.

3. Рівень досягнення результатів навчання за навчальний період (І семестр, II семестр, Рік). Ця графа заповнюється з урахуванням оцінок, зафіксованих у класних журналах, шляхом виставлення відповідних балів або перших літер, що відповідають назві рівня досягнень:

«В» – високий (10-12 балів). Бальна шкала оцінювання відповідає таким орієнтовним критеріям оцінювання результатів навчання учнів:

- 12 балів – наявність та усвідомлене використання системних і міцних знань у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійний аналіз, оцінка, узагальнення опанованого матеріалу та користування джерелами інформації, прийняття обґрунтованих рішень;
- 11 балів – наявність та аргументоване використання гнучких знань у різних ситуаціях, пошук та аналіз інформації, постановка та розв'язування проблем;
- 10 балів – наявність та використання повних і глибоких знань у практичній діяльності, формулювання висновків та узагальнень.

«Д» – достатній (7-9 балів). Бальна шкала оцінювання відповідає таким орієнтовним критеріям оцінювання результатів навчання учнів:

- 9 балів – добре володіння вивченим матеріалом, застосування знань у стандартних ситуаціях, аналіз і систематизація інформації, використання загальновідомих доказів із самостійною і правильною аргументацією;
- 8 балів – наявність достатніх знань, застосування вивченого матеріалу у стандартних ситуаціях, намагання аналізувати та встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежність між явищами та фактами,

формулювання висновків, надання логічних відповідей, які мають неточності;

- 7 балів – правильне відтворення навчального матеріалу, знання основоположних теорій і фактів, наведення окремих власних прикладів на підтвердження певних думок, частковий контроль власних навчальних дій.

«С» – середній (відповідає 4-6 балам). Бальна шкала оцінювання відповідає таким орієнтовним критеріям оцінювання результатів навчання учнів:

- 6 балів – виявлення знань й розумінь основних положень навчального матеріалу, надання правильних, але недостатньо осмислених відповідей, застосування знань при виконанні завдань за зразком.
- 5 балів – відтворення основного навчального матеріалу, визначення понять чи формулювання правил із помилками та неточностями;
- 4 бали – відтворення основного навчального матеріалу за допомогою вчителя, повторення за зразком певної операції чи дії.

«Н» – низький (відповідає 1-3 балам). Бальна шкала оцінювання відповідає таким орієнтовним критеріям оцінювання результатів навчання учнів:

- 3 бали – відтворення частини навчального матеріалу, виконання елементарних завдань за допомогою вчителя;
- 2 бали – відтворення незначної частини навчального матеріалу, наявність нечітких уявлень про об'єкт вивчення;
- 1 бал – розрізнення об'єктів вивчення.

IV. Освітня програма школи II ступеня (6–9 класи)

Освітня програма базової середньої освіти окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти і складена відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою і вивченням мови національної меншини.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова (англійська)», Зарубіжна література».

У межах галузі «Суспільствознавство» у 6-му класі – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України». Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 6,7 класах та «Мистецтво» у 9 класі.

Навчальний план для 2(6), (3)7, 9 класів складено за Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 1) (додаток 7).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої

галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та</p>

		<p>ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та</p>

		діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію,</p>

		<p>дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого</p>

		предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній:

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання

	<p>природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
<p>Громадянська відповідальність</p>	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
<p>Здоров'я і безпека</p>	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу</p>

	<p>на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
<p>Підприємливість і фінансова грамотність</p>	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;

- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою для 6 – 9 класів
У 2022/2023 н. р.**

Освітні галузі	Навчальні предмети	2(6)	3(7)	9	5-9
		гімназійний	гімназійний		
	Інваріантна складова		укр. мов. навч.	укр. мов. навч.	
Мови і літератури	Українська мова	3,5	2,5	2	8
	Українська література	2	2	2	6
	Іноземна мова	3	3	3	9
	Зарубіжна література	2	2	2	6
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1,5	3,5
	Всесвітня історія	1	1	1	3
	Основи правознавства	-	-	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	-	2
	Образотворче мист.	1	1	-	2
	Мистецтво	-		1	1
Математика	Математика	4	-	-	4
	Алгебра	-	2	2	4
	Геометрія	-	2	2	4
Природознавство	Природознавство	-	-	-	-
	Біологія	2	2	2	6
	Географія	2	2	1,5	5,5
	Фізика	-	2	3	5
	Хімія	-	1,5	2	3,5
Технології	Трудове навчання	2	1	1	4
	Інформатика	1	1	2	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	3
	Фізична культура	3	3	3	9
Разом		26,5+3	28+3	30+3	93,5
Разом (без фіз. культ)		26,5	28	30	84,5
Гранично допустиме навчальне навантаження на 1 учня		31	32	33	96
Всього (без урахування поділу класів на групи)		29,5	31	33	93,5

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня**

№ з/п	Клас	Назва програми	Автор/ Видавництво	Коли і ким надано гриф
1.	5-9	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
2.	5-9	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
3.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
4.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Іноземні мови. Англійська мова 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
5.	7-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Всесвітня історія. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
6.	5-9	Історія України.	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 236 від 21.02.2019р.
7.	9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи правознавства. 9 клас»	Ремех Т.О. та інші/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
8.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
9.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від

		закладів «Математика. 5–9 класи»		07.06.2017р.
10.	5	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Природознавство. 5 клас»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
11.	6-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
12.	6-9	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія.	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
13.	7-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика. 7-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
14.	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
15.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Трудове навчання. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
16.	5-8	Інформатика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
17.	9	Інформатика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 585 від 25.05.2015р.
18.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 5-9 класи»	Колектив авторів/ Сайт МОН України	Наказ МОН № 804 від 07.06.2017р.
19.	5-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5-9 класи»	Тимчик М.В. та ін./ Сайт МОН України	Наказ МОН №1407 від 23.10.2017р.

VII. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

- активізація діяльності всіх структур закладу освіти;
- підвищення ефективності менеджменту освітнього процесу;
- використання механізмів і прийомів стимулювання інноваційної діяльності вчителів;
- підвищення рівня професійної компетентності педагогів та опанування навичок інноваційної діяльності;
- виховання громадянина співтовариства, держави, світу з усвідомленням його різноманітності, цілісності та єдності;
- виховання в учнів рис характеру і властивостей емоційно-вольової сфери, які б забезпечили у майбутньому реалізацію індивідуальних здібностей і обдаровань у професійній, у суспільно державній і особистій сферах;
- формування в учнів понять про загальнолюдські цінності: добро, справедливість, взаємодопомогу, милосердя, толерантність тощо;
- формування в учнів культури збереження і зміцнення свого здоров'я;
- мотиваційний аспект набуття компетентностей учнями;
- формування інформаційної культури учасників освітнього процесу;
- формування системи моніторингу освітнього процесу з метою модернізації освіти.